

"Mercedes-benz" evropske dramatike v Celju

Celjsko gledališče drevi odpre sezono z ostro, radikalno kritično upodobitvijo socialnega sistema, ki ubija

ROZMARI PETEK

Anika je ravno diplomirala na fakulteti za socialno delo, samohranilka, mati štiriletne deklince. Barbara že dvajset let dela v upravi. Silvia poskuša delati čedalje več, da bi zapolnila čedalje večjo vrzel med utrujenostjo in navidezno neuspešnostjo svojega dela. Zveni znano? Dramo Kaspar Hauser morje hiš nemške avtorice Felicie Zeller bi po mnenju režiserja Janeza Pipana res lahko predstavili v slovensko okolje. "Kasneje se za to nisem odločil, saj drama govori z univerzalnim jezikom," pripoveduje režiser drame, ki je bila prvič uprizorjena leta 2008, do danes pa je doživela že več kot 60 uprizoritev.

Da bi razumeli delo nemške avtorice, je treba pojasniti, kje avtorica, ki jo nekateri kritiki imenujejo "Mercedes-benz nemške dramatike", sploh ustvarja. "Živi v eni od četrti v Berlinu, v kateri so zgoščeni vsi možni problemi sodobne družbe. V njej je veliko priseljencev, gre za kulturno mešano okolje, ki seveda sproža številne konflikte. Je četrt, kjer vladajo kriminal, nasilje in tudi nasilje nad otroki," opisuje Pipan, dober poznavalec nemške dramatike. Povod za nastanek drame je resnična zgodba o tem, kako so socialne službe po več neuspešnih poskusih vendarle vstopile v stanovanje

sumljive družine, tam pa so v zamrzovalni skrinji našle otroka. "Ob tem sem se spomnil na slovenske zgodbe, s katerimi se ukvarjajo socialne delavke, in kako se je javnost postavila proti njim, kar se mi zdi krivično, saj dvomim, da poklicno ti ljudje nermarno opravljajo svoje delo," razmišlja Pipan.

Tudi glavne junakinje drame, socialne delavke, ki so jih uprizorile Liza Marija Grašič, Barbara Medvešček in Lučka Počkaj, so zaradi sistema, ki iz empatičnih ali solidarnih bitij izdeluje nefunkcionalne birokrate in čustvene hendikepirance, večkrat same potrebne pomoči, obenem pa niso povsem nedolžne, čiste osebe. Delujejo na robu družbe, v pisarnah. Nihče ne ve zanje, dokler ne naredijo napake. "So kot mati Korajža, ki je tudi vojna dobičkarica, ne le tipična mati. Gre za nekakšno moderno tragedijo, ki je na določenih segmentih komična. To ni kaka moralistična igra, nikakor ne. Uprizoritev poskuša poiskati ravnotežje med resnostjo, celo tragičnostjo in humorjem, ki je sestavni del vsake resničnosti. To je tisto, kar to dramo postavlja na vrh sodobne evropske dramatike," opisuje režiser.

Igra je nekaj posebnega tudi zato, ker tri igralkе te drame ne počnejo nič drugega, kot govori in skozi

govor artikulirajo in vzpostavljajo pred nas različna področja realnosti, znotraj katerega opravljajo svoj poklic. A ker so dialogi in monologi napisani tako prepleteno (med mislimi, preteklostjo, prihodnostjo in realnostjo, vanje pa so vpleteni še citati njihovih strank in stereotipnih fraz), so tudi igralkе imele precej težav s tem, kako se čez pisanje pretolči "in ga prežvečiti na način, da stvar postane razumljiva, živa", je komentirala Lučka Počkaj. "Ni potrebno veliko igranja, ker je vse v besedah. Seveda, ko osvojiš tekst, da postane razumljiv," je dodala Liza Marija Grašič. "Tekst je bil res nekaj, česar sama še nikoli nisem delala. Že samo osvojiti ga, potem pa 'spustiti' z neko organsko izkušnjo, je bila zahtevna naloga, obenem pa sem zelo vesela, da sem lahko to delala," je delo, ki je bil za ustvarjalce velik izziv, povzela Barbara Medvešček. Po besedah upraviteljice Slovenskega ljudskega gledališča Celje Tine Kosi so v drami zajeti problemi, ki jih lahko zajame le sodobna dramatika. "O delavkah, sistemu, v katerem zmorejo oziroma ne zmorejo funkcionirati. Ta pa pripelje niz drobcev različnih zgodb, ki so v tem času zelo aktualne, pretresljive, hkrati pa take, da podajajo sliko, kar se dogaja danes po večini slovenskih mest."

Drama o delavkah, sistemu, v katerem zmorejo oziroma ne zmorejo funkcionirati (Arhiv SLG Celje)

*"Nihče ne ve zanje,
dokler ne naredijo
napake"*